

A Fővárosi Ítéltábla a Dentons Réciczka Ügyvédi Iroda (címe; ügyintéző: dr. Réciczka István ügyvéd) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek a Z. Tóth Ügyvédi Iroda (címe; ügyintéző: dr. Szalay-Tóth Katalin ügyvéd) által képviselt I.rendű alperes neve (I.rendű alperes címe) I. rendű és II.rendű alperes neve (II.rendű alperes címe) II. rendű alperesek ellen sajtóhelyreigazítás iránti perében a Fővárosi Törvényszék 2019. július 10. napján kelt 2.P.21.561/2019/11. számú ítélete ellen a felperes részéről 12. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

#### í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg a Magyar Államnak külön felhívásra 48.000 (Negyvennyolcezer) forint fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

#### I n d o k o l á s

A felperes keresetében az I. rendű alperest a ... .. internetes oldalon ... napján „...” című cikkben írtak miatt az alábbi helyreigazító közlemény közzétételére kérte kötelezni: „Helyreigazító közlemény

A ... .. internetes hírportálon ... napján „...” című cikkben valótlanul céloztunk arra, hogy az ... (...) által ...-ben kiírt, feldolgozásra nem kerülő, a hazai ellátáshoz nem szükséges, úgynevezett visszanyert vagy ... vonatkozó pályázat eredményét befolyásolta, hogy a ... korábbi tulajdonosai, akik a tanulmányaikat a ... végezték, személyes ismeretséget ápolnak az ... .., aki szintén a ... végzett. A cikkben továbbá azt a hamis látszatot keltettük, hogy a pályázat eredménye az említett személyek egyetemi kötődésére és személyes ismeretségükre tekintettel alakult ki."

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította.

Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül a II. rendű alperesnek 63.500 forint perköltséget, továbbá a Magyar Államnak külön felhívásra 36.000 forint eljárási illetéket.

Ítéletének indokolásában ismertette az Smtv. 12. § (1) és (2) bekezdéseiben, a Pp. 496. § (1) bekezdésében foglaltakat.

Megállapítása szerint a sérelmezett cikk a vérplazmaadás hazánkban kialakult rendjével kapcsolatban tesz kritikai észrevételeket, megemlítve többek között azt, hogy nem kellene

megélhetési forrássá tenni ezt a fajta donációt. Az írás szerzője maga is végigjárt két ilyen helyet, ahol az egyikben alkalmatlan, míg a másikban alkalmas donornak minősítették. Ezzel kapcsolatban is a rendszer visszaállására kívánt rámutatni. Felhívta továbbá a figyelmet arra, hogy a vérplazma biznisz állami részében éveken keresztül a legnagyobb kincset, az immunoglobulint szinte fillérekért értékesítették.

A cikk írója helyesnek tartja, hogy az állam - észlelve a veszteséget - pályázatot írt ki a vérplazma értékesítésre. A vélemény kategóriájába tartozik ugyanakkor, hogy úgy ítélte meg, miszerint „érdekes, hogy a pályázat addig nem lett eredményes, amíg az ... központú plazmaóriás nem állt össze a ...-vel.” Ezen közlés vonatkozásában - a Pp. 2:54. § (1) bekezdésében írtakra figyelemmel - kizárólag a ... lett volna jogosult sajtó-helyreigazítás iránti igénnyel élni. A felperes, mint a ... volt tulajdonosa, ha még most is tulajdonos lenne sem lenne jogosult ilyen kérelem előterjesztésére.

A felperes nem vitatta, hogy ...-ben, amikor a pályázaton nyertek - ... volt az ... ..., akivel nemcsak egyidőben végeztek a ..., hanem ismerik is egymást. A cikk írója csak megjegyzi, hogy valahogy úgy alakult, hogy ... végzett ... mellett ... végzett tulajdonosok, nagypolitikai szereplőt nem látunk az üzlet mögött. Az írás nem sugallja azt, hogy ez minden bizonnyal szerepet játszott, csak érdekességként említi.

Az átlagolvasó szemszögéből vizsgálva a felperes személye nem beazonosítható, nincs az az olvasó, aki a cikket olvasva betekint a cégnyilvántartásba és cégmásolatot kérve kikeresi, hogy vajon kik voltak a korábbi tulajdonosok.

A Pp. 81. § (1) bekezdése, valamint 83. § (1) bekezdése alapján rendelkezett a perköltség viseléséről.

Az elsőfokú ítélettel szemben a felperes élt fellebbezéssel, melyben annak a Pp. 381. § (1) bekezdése alapján történő megváltoztatását, és a keresetének történő helyt adást, a II. rendű alperes perköltségben marasztalását kérte.

A másodfokú bíróság felülvizsgálati jogkörét a Pp. 369. § (3) bekezdés c) pontjában foglaltakra alapította.

Álláspontja szerint az általa sérelmezett közlés közvetetten arra utal, illetve azt a hamis látszatot kelti, hogy az ... által ...-ben kiírt két pályázat eredménye az ... akkori ... és a ... akkori tulajdonosa közötti személyes ismeretségre és a ... kötődésre tekintettel alakult ki.

A jogsértés megtörténtének nem feltétele, hogy a sérelmet szenvedett személy az ítéletben közelebbről meg nem határozott „átlagolvasó” számára legyen beazonosítható, felismerhető. A Legfelsőbb Bíróság Pf.IV.20.565/1990. számú határozatában írtak alapján utalt arra, hogy a helyreigazításra alapul szolgáló jogsértés megállapításához elegendő az is, ha csak szűkebb, szakmai, vagy egyéb érdekeltségi körben vált lehetővé a sajtóközléssel érintett személy felismerése.

A ...-hez fűződő viszonya közismert az iparágban, szakmai körökben ismert szakember, üzletember, így ezen szűkebb orvosi - szakmai körbe tartozó olvasók a neve említése nélkül, illetve a cégnyilvántartásba történő betekintés nélkül is egyértelműen beazonosíthatták a személyét.

A sérelmezett közlemény megjelenését megelőző időszakban több sajtótermék (például: ..., ..., ..., ..., stb.) is foglalkozott a vérplazma üzletágban aktív ...-vel és korábbi tulajdonosaival, így nemcsak orvosok és más szakmabeliek, de a téma iránt érdeklődő olvasók számára is egyértelmű kellett,

hogy legyen, hogy a cikk szerzője kire utal a sérelmezett közleményben.

Személye tehát a sérelmezett sajtóközlemény tartalmából közvetetten felismerhető, ezáltal jogosult sajtó-helyreigazítási igény előterjesztésére.

A PK 12. számú állásfoglalásban írtak szerint a sajtó-helyreigazítás iránti igény elbírálásánál a sajtóközleményt a maga egészében kell vizsgálni. A kifogásolt cikk a teljes kontextusát tekintve nem egy objektív, érdekességeket felsorakoztató, tényfeltáró, ismeretterjesztő sajtóközlemény, hanem egy visszaágásokat kereső, a vérplazma iparágtól élből elzárkózó negatív hangvételű írás. Ezt a hangulatot közvetíti már a cikk címe is, amely hatásvadász és rendkívül negatív felütésű. Erre erősít rá a cikk sérelmezett részének azon megjegyzése, hogy „nagypolitikai szereplőt nem látunk az üzlet mögött”. Ez a mondatrész egy olyan oknyomozó riport hangulatát kelti, amelyeket a jelenlegi közéleti helyzetben nap mint nap olvashatunk feltételezett közbeszerzési visszaélésekkel kapcsolatban. Ennek a félmondatnak a jelentése kihat a teljes támadott rész jelentésére, értelmezésére, hiszen az a cikk támadott bekezdésének utolsó félmondata. A támadott részben a szerző vélt politikai visszaélesek hiányában a ... korábbi tulajdonosainak személyes kapcsolataikkal történő visszaélését sugallja, anélkül, hogy azt bármivel alátámasztaná.

A cikk írója az ... pályázatával kapcsolatban számos olyan lényeges ténybeli elemet nem említ, elhagy, ami a sérelmezett rész tekintetében kiemelt relevanciával bír, és az olvasók jobb megértését és tájékoztatását szolgálhatta volna. Így többek között nem tér ki arra, hogy az érintett pályázaton az ... és a ... nem egyedüli indulóként vett részt, továbbá, hogy a pályázatnak egyetlen bírálati szempontja a felajánlott vételár volt, így az ... és a ... azért nyert a pályázaton, mert a legkedvezőbb ajánlatot tették.

Az írás egyetlen tényállási elemre fókuszál, és azt sulykolja, hogy az ... volt ... is ... végzett, mint ahogyan a ... tulajdonosai is. A cikk írója - a PK 12. számú állásfoglalás megfogalmazásában - ezeket a tényálláselemeket téves következtetésre indító módon sulykolta, míg az olvasók tárgyilagos tájékoztatása szempontjából sokkal relevánsabb tényállási elemeket meg sem említette. Mindezt a szerző azzal a kijelentéssel vezeti fel, hogy „valahogy úgy alakult”, ami a cikk kontextusából következően egyértelműen ironiát hordoz, azaz a kimondott kijelentést felülírja a közlés módja által hordozott jelentéstartalom. Az írás támadott része mind önállóan, mind a cikk egészének kontextusában értelmezve egyértelműen arra utal, hogy a pályázat eredményét befolyásolta az ... és a felperes közötti személyes kapcsolat, illetve a közös ... kötődés.

A tényállítás és a véleménynyilvánítás elhatárolása az ún. bizonyíthatósági teszt alapján történhet, ennek alapján a cikk kifogásolt közlése nem minősülhet a szerző véleményének, vagy érdekességnek, hiszen abban valós tényeket állít ugyan, de azokat hamis színben tünteti fel.

Az érintett személyek ... kötődése és személyes ismeretségük, valamint a ... pályázati nyertessége között oksági viszony állítása tekintetében bizonyításnak lenne helye, az alperesek azonban ezt az oksági kapcsolatot nem tudták bizonyítani.

A valós tények hamis színben való feltüntetése akkor áll fenn, ha egyrészt a közlést tevő arra törekszik, hogy a közlemény formailag véleményként hasson, azonban a sejtetéseknek, a vélt összefüggésekre utalásnak az eredménye, hogy a közlemény egészéből tényállításokra lehet következtetni, másrészt pedig, ha a közlemény valamennyi állítása valós, azonban egyben hiányos is, és a sérelem az információk alapos megértéséhez szükséges valós tények elhallgatásán alapul.

A sérelmezett közlemény a jóhírnevét is sérti, hiszen az olvasók a közlemény elolvasását követően arra a következtetésre juthatnak, hogy a jogszabályok megkerülésével, személyes kapcsolatait felhasználva segítette a ... pályázati sikereit.

Az alperesek fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú ítélet helybenhagyását indítványozták.

A felperes fellebbezése nem alapos.

A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezést a Pp. 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el. A felülbírálat során a Pp. 380. §-ában megjelölt, az elsőfokú ítélet kötelező hatályon kívül helyezésére okot adó körülményt nem észlelt, így - az elsőfokú ítélet megváltoztatására irányuló fellebbezési kérelemre tekintettel - Pp. 383. § (2) bekezdése alapján az ügy érdemében döntött.

A felülbírálati jogkörét a Pp. 370. § (1) bekezdésének megfelelően a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között gyakorolta.

A Fővárosi Ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság ítélete az irányadó anyagi jognak megfelel, a megállapított tényekből - az ügy érdeme vonatkozásában - az elsőfokú bíróságtól eltérő jogi következtetés nem vonható le.

Mindezekre tekintettel az elsőfokú ítéletet a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A fellebbezésben írtak alapján a másodfokú bíróság az alábbiakra mutat rá.

A 2010. évi CIV. törvény (Smtv.) 12. § (1) bekezdése szerint, ha valakiről bármely médiatartalomban valótlan tényt állítanak, vagy vele kapcsolatban való tényeket hamis színben tüntetnek fel, követelheti olyan helyreigazító közlemény közzétételét, amelyből kitűnik, hogy a közlés mely tényállítása valótlan, illetve megalapozatlan, mely tényeket tüntet fel hamis színben és ehhez képest melyek a való tények.

A perbeli esetben azt kellett elsőként vizsgálat tárgyává tenni, hogy a sérelmezett közlés alapján a felperes beazonosítható-e, azaz a „Így aztán pályázatot írtak ki a vérplazma értékesítésére, de ez talányos módon addig eredménytelen lett, amíg az ... nevű, ... központú plazmaóriás össze nem állt egy magyar tulajdonú újonccal, a ...-vel. Valahogy úgy alakult, hogy főként ... végzett orvosok vettek részt az üzletben, ... végzett ... mellett ... végzett tulajdonosok, nagypolitikai szereplőt nem látunk az üzlet mögött.” szövegrész rá vonatkozik-e, személyére utal-e, a szövegrészből felismerhető-e, annak tekintetében van-e keresetiségi joga.

A PK 13. számú állásfoglalás I. pontja alapján ugyanis sajtó-helyreigazítást az kérhet, akinek személyére a sajtóközlemény - nevének megjelölésével vagy egyéb módon - utal, vagy akinek személye a sajtóközlemény tartalmából felismerhető.

Sajtó-helyreigazítási igényt tehát elsősorban az érvényesíthet, akit a sajtóközleményben név szerint megjelöltek. Valakinek a személyére azonban egyéb módon, nevének megjelölése nélkül is lehet utalni, a közlés számára ilyen esetben is sérelmes lehet. Amennyiben személye a sérelmezett írás tartalmából valamilyen módon felismerhető, keresetiségi joga a perben fennáll. Lehetséges az is, hogy a sajtóközlemény név szerint vagy név nélkül határozatlan, burkolt utalásaival, bizonytalan megjelölésével többeket is sért. Ilyen esetben az érintett személyek közül bárki kérhet helyreigazítást, de csak a saját nevében, és a helyreigazítás tartalma is annak a személyére korlátozódhat, aki igényt érvényesített.

A beazonosíthatóság vizsgálatánál - az elsőfokú bíróság hivatkozásával szemben - nem az átlagos társadalmi közfelfogásból, hanem abból kell kiindulni, hogy a felperes akár a tágabb, akár a szűkebb környezete számára felismerhető-e. Az azonosíthatóság szempontjából elegendő, ha egy szűkebb

kör, a perbeli esetben akár a vérplazma értékesítés szakmai, céges hátterét ismerő, ezen üzletágban érintett szűkebb, pl. szakmai személyi kör, barátok, ismerősök, üzleti partnerek a műsorszám alapján a felperest beazonosítják.

A perben nem volt vitatott, hogy a pályázaton nyertes ... egyik tulajdonosa volt a pályázat elbírálásának idején, az iparágban személye, a ...-hez fűződő viszonya közismert, személye ezen szűkebb orvosi, szakmai körben - a cégnyilvántartásba történő betekintés nélkül - egyértelműen beazonosítható, a felperes a sérelmezett közlés tekintetében keresetösségi joggal rendelkezik.

Az Smtv. 12. § (1) bekezdése szerinti helyreigazítási igény tartalmi vizsgálatának szempontjait a PK 12. számú állásfoglalás adja meg. Ennek II. pontja értelmében a sajtóközleményt a maga egészében kell vizsgálni. A közlemény egymással összetartozó részeit összefüggésükben kell értékelni és az értékelésnél tekintettel kell lenni a társadalmilag kialakult közfelfogásra is. Az egész cikk összefüggéseit értékelve tehát a bíróságnak azt kellett vizsgálnia, hogy mi jut el az átlagolvasóhoz a sérelmezett kijelentés útján.

Az Alkotmánybíróság mércéje szerint az értékítéletek és a személyes meggyőződést közvetítő vélemények mindaddig, amíg összefüggésben állnak a közügyekkel, attól függetlenül élvezik a véleménysszabadság alkotmányos oltalmát, hogy helyes, vagy helytelen, tetsző, vagy nem tetsző, értékes, vagy értéktelen gondolatokat tartalmaznak. Ezzel szemben a közügyeket érintő, ámde hamisnak bizonyult tényállításokat már csak abban az esetben oltalmazza a véleménysszabadság, ha a tényt állító, vagy híresztelő jóhiszemű volt [7/2014. (III. 7.) AB határozat].

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlata szerint az értékítéletekkel terhelt tényállítások a véleménysszabadság magas szintű védelmét élvezik és a véleménysszabadság oltalma alatt állnak az erős, túlzó jellegű kritikát megfogalmazó és polemikus stílusban megírt, ámde vékony ténybeli alapokon nyugvó értékítéletek is. Az EJB mércéje szerint minél határozottabb, erősebb egy értékítélet, annál szorosabb ténybeli kötődést kell mutatnia. Az indokolatlan, teljes mértékben alaptalan vádaskodás az, ami a véleménynyilvánítás külső korlátját jelenti, jelentheti, továbbá az, ha az értékítélet indokolatlanul sértő, bántó, lealacsonyító kifejezéseket fogalmaz meg.

A felperes által sérelmezett szövegrészben tényállításként jelenik meg az, hogy az üzletben ... végzett orvosok vettek részt, valamint az is, hogy a ... végzett ... mellett a ... tulajdonosai is ... végeztek orvosi tanulmányaikat.

Tény, hogy a felperes és ... is ...-ben végeztek a ..., utóbbi ... pályázatának elbírálása idején - ...-ben - az ... volt.

A sérelmezett írás - azt a PK 12. számú állásfoglalás alapján szövegösszefüggésében vizsgálva - közérdeklődésre számot tartó kérdéssel számol be, a vérplazma igen fontos melléktermékével, illetve az arra épülő iparággal foglalkozik, azt boncolgatva, hogy a plazma-businessnek két ága van: a plazma direkt levétele, illetve az állami plazma-business.

A terjedelmes hosszúságú cikk rámutat arra, hogy a vérplazmát előszeretettel vásárolják Magyarországról, mert a lakosság fertőzöttsége alacsony. Az ... évekig fillérekért adta el az immunoglobulint, majd - miközben a cégek e körben magánosodtak - az állam rájött, hogy ez óriási veszteséget, bevételkiesést jelent, így pályázatot írtak ki a vérplazma értékesítésére.

Ezzel összefüggésben kerül megemlítesre a felperes, illetve az, hogy a pályázat mindaddig eredménytelen volt, míg az ... nevű, ... központú plazmaóriás össze nem állt egy magyar tulajdonú újonccal, a ...-vel.

Az írás a pályázati feltételeket, a nyertes és vesztes pályázók pályázatainak tartalmát nem ismerteti, figyelemre méltónak, érdekesnek ítéli ugyanakkor, hogy az üzlet szereplői főként ... végzett orvosok voltak.

A sajtónak - az Smtv. 10. §-ában írtaknak megfelelően - joga és kötelezettsége is, hogy a közpénzek felhasználását, egyes támogatások elnyerését, az annak alapjául szolgáló körülményeket vizsgálat tárgyává tegye, a feltárt körülményeket pedig közéleti vitára bocsássa, az olvasók elé tárja.

Amennyiben ennek során a felderített tényeket nem hamisítja meg, azok egy részét nem hallgatja el, téves következtetésre indító módon nem csoportosítja, a következtetések levonását az olvasókra bízva, sajtó-helyreigazítás elrendelésének nincs helye. Az, hogy egy írás mit sugall, illetve - a fenti elvek betartása mentén - milyen következtetés levonására sarkallja az átlagolvasókat, sajtó-helyreigazítás elrendelésének alapjául nem szolgálhat.

Az alperes a sérelmezett sajtóközleményben a pályázat elnyerése és a között, hogy a felperes és az ... volt ... is ... végezték el az orvosi egyetemet, nem állított fel okozati összefüggést, nem állította, hogy a pályázat elnyerésének oka a felperes és az ... ... között fennálló jó viszony.

Mindezek alapján az elsőfokú bíróság a sajtó-helyreigazítás elrendelésére irányuló felperesi keresetet jogszerűen utasította el.

A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, az alperes teljes pernyertes lett. A Pp. 81. § (5) bekezdése szerint a jogi képviselővel eljáró fél a perköltségét kizárólag a jogszabályban meghatározott költségjegyzék előterjesztése útján számíthatja fel. Az alperes a másodfokú eljárásban nem csatolt a 31/2017. (XII. 27.) IM rendelet által rendszeresített költségjegyzéket, így részére a Fővárosi Ítéltábla perköltséget nem állapított meg.

Pervesztessége folytán a felperes köteles viselni a személyek polgári jogi védelmével kapcsolatos perekben érvényesülő tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt, az Itv. 39. § (3) bekezdés c) pontja, 42. § (1) bekezdés a) pontja és 46. § (1) bekezdése alapján számított 36.000 forint összegű kereseti és 48.000 forint összegű fellebbezési eljárási illetéket a 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 2. és 3. §-ában foglaltak szerint.

Budapest, 2019. november 14.

. Hercsik Zita s.k.  
a tanács elnöke

Dr. Kovács Éva s.k.  
előadó bíró

Dr. Virág Csaba s.k.  
bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő